

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

VEDANGA NIRUKTA ADHIYAY-1/2
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- પ્રશ્ન-૧ નિર્વચનનાં સિધ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૧ છંદશાસ્ત્રનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨ 'મંત્રો અનર્થક છે' એવા કૌત્સના મતની ચાસ્ક અનુસાર સમીક્ષા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ મુખ્ય ઉપનિષદોમાં પ્રતિબિંબિત થતા આધ્યાત્મિક વિચારોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૩ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૦૮)
(૧) સાક્ષાત્કૃત ધર્માણ ઋષયો ભૂતઃ ।
(૨) શાકપૂર્ણિ: સંકલ્પયાંચકે સર્વાદિવતા જ્ઞાનામ્રીતિ ।
(૩) અથાતઃ અનુકમિષ્યામઃ । ગોઃ ઇતિ પૃથિવ્યા નામધેયમ્ ।
(૪) નાવૈયા કરણાય નાનુપસન્નાય નનિર્દવિદે વા ।
- પ્રશ્ન-૩ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બેનું નિર્વચન આપો. (૦૬)
(૧) સમુદ્રઃ
(૨) રાજન્
(૩) પાપિ
(૪) દણ્ડ
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે છંદોનાં લક્ષણ આપી તેમનાં બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો. (૦૮)
(૧) તનુમધ્યા
(૨) શ્રમરવિલસિતમ્
(૩) ઉપજાતિ
(૪) અનુષ્ટુપ
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બેનો બે લીટીમાં જવાબ આપો. (૦૬)
(૧) સમવૃત્ત અને અર્ધસમવૃત્ત વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(૨) છંદશાસ્ત્રમાં યતિ એટલે શું ?
(૩) ગોઃ શબ્દનાં વિવિધ અર્થો આપો.
(૪) ઇન્દ્રપ્રજત્રા છંદનું લક્ષણ આપો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
(૧) ચત્વારિ પદનાતાન્ । સવિસ્તર ચર્ચો.
(૨) વસંતતિલકા છંદની સોદાહરણ સમજૂતી.
(૩) છંદશાસ્ત્રની પરંપરા.
(૪) ઉપેન્દ્રવજ્રા છંદની સોદાહરણ સમજૂતી.
